

Republica Moldova
Ministerul Sănătății
CENTRUL NAȚIONAL
DE SĂNĂTATE PUBLICĂ

Республика Молдова
Министерство Здравоохранения
НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДОРОВЬЯ

2028, Chișinău, str. Gh.Asachi 67 a
Tel.+ 373 22 574501, Fax + 373 22 729725
IDNO 1007601001123
e-mail: cnspl@cnspl.md; anticamera@cnspl.md
__21.09.20011__ nr. __05c-3/3100__
la nr. _____ din _____

2028, Кишинэу, ул. Г.Асаки 67 а
Тел. + 373 22 574501, Факс + 373 22 729725
IDNO 1007601001123
e-mail: cnspl@cnspl.md; anticamera@cnspl.md

Conducătorilor IMSP
republicane și teritoriale,
Medicilor – șefi ai CSP

Vă expediem materialul informativ pentru organizarea și desfășurarea în Republica Moldova a Zilei Mondiale de combatere și profilaxie a rabiei – 28 septembrie 2011.

Specialist principal al MS
în promovarea sănătății și
profilaxia maladiilor,
prim-vice-direcotor

Ion ȘALARU

Executori: Vasile Sohoțchi
tel: 574 702
Viorica Prisacari

Material metodico-informativ către organizarea și desfășurarea Zilei Mondiale de combatere și profilaxie a rabiei – 28 septembrie 2011

Rabia (turbarea) este o boală larg răspândită. Anual din cauza bolii mor mai mult de 50 mii persoane. Aproximativ 95% de decese din cauza acestei boli au loc în țările din Asia și Africa.

Boala este cunoscută din antichitate, fiind semnalată de către Hipocrat, Democrit, Plutarh. Studiile științifice asupra turbării încep cu lucrările lui Paster, care la sfârșitul sec.19 a demonstrat că sistemul nervos central este sediul principal al virusului rabic și că prin pasaje virusul sălbatic poate fi transformat în virus-vaccin.

Rabia este o zoonoză (boală cu transmitere de la animale la om), provine de la animalele carnivore sălbatice și domestice și se transmite la om prin contactul direct cu saliva infectată (prin mușcături, zgârâieturi).

Fiind eliminat cu saliva animalului turbat, virusul rabic pătrunde în organismul uman sau la alt animal prin plăgile create de mușcături. Un timp oarecare virusul rămâne la locul inoculării, apoi prin fibrele nervoase ajunge în ganglionii spinali, se începe multiplicarea lui, afectarea măduvei spinării și a creierului – sistemului nervos central. Multiplicarea abundentă are loc în creier, iar de acolo – tot pe cale nervoasă virusul ajunge în celulele glandei salivare ale mucoasei bucale.

Perioada de incubație - timpul din momentul mușcăturii și pînă la apariția primelor semne de boală, este variabil – 3-8 săptămîni, însă poate fi și mai mare.

Boala începe cu senzații de dureri, prurit, furnicături în locul mușcăturii, dureri de cap, excitabilitate, insomnie, uneori tristețe, lipsa poftei de mîncare, vărsături, halucinații, febră, frică de lumină.

Perioada de manifestare a bolii se caracterizează prin excitare nervoasă, iar constricția laringelui și faringelui duce la hidrofobie (frică de apă), aerofobie. Boala durează, în mediu, 3-6 zile, moartea survine, fără excepție, prin insuficiență respiratorie, cardiorespiratorie.

La animale boala se manifestă prin 2 forme: rapidă-furioasă și liniștită-paralitică. Animalele bolnave devin agitate – pot să înghită obiecte necomestibile- pietre, paie, lemne. Fiind libere, fug de acasă, mușcă alte animale și oamenii. Sunt foarte periculoase mușcăturile pisicilor. Animalul bolnav moare în primele 4-5, maxim 10 zile.

Bovinele, ovinele fac turbare cu fenomene de excitație nervoasă și paralitice.

Carnivorele sălbatice bolnave își schimbă comportamentul- pierd frica de oameni și câini, vînează ziua, uneori se dau prinse.

Transmiterea infecției. În multe țări de regulă câinii sunt principalele surse de infecție pentru om. În unele țări ca surse de infecție rabică servesc liliecii. În Moldova aceasta înțietate le revine vulpilor. Numărul excesiv de vulpi condiționează apariția lor în localități, în fâșiile forestiere adiacente, unde sunt frecvent întreținute erbivorele domestice (ovinele, bovinele, caprinele) și fiind deseori agresate, îndeosebi de vupile bolnave, devin în continuare și ele surse de infecție pentru oameni.

O sursă importantă de răspândire a rabiei prezintă și câinii fără stăpîn, numărul cărora a crescut în special în localitățile urbane. De acest fapt sunt vinovați, în mare măsură, însăși oamenii, care deseori își trădează prietenii patrupezi, alungându-i în stradă.

Cine sunt amenințați de această boală. În condițiile RM s-au îmbolnăvit de rabie persoanele care au încercat să prindă animale sălbatice ca vulpea, dihorele, jderul, de asemenea persoanele agresate în diferite împrejurări de câini, pisici și care, ulterior nu au întreprins măsuri de securizare personală, fie din necunoașterea acestora, fie din neglijență față de sănătatea sa.

Situația epizootologică și epidemiologică. Menționăm cu îngrijorare că în ultimii ani situația epizootologică la rabie se menține destul de încordată, fiind cauzată, în mare măsură, de neefectuarea activităților de diminuare a numărului de vulpi și a câinilor fără stăpîn.

Conform datelor Serviciului Veterinar, în a. 2010, rabia animalieră a fost înregistrată în 32 teritorii administrative la 140 capete de animale (vulpi, jderi, dihori, câini, pisici, bovine, ovine, caprine, cabaline). Circulația intensă a virusului rabic a fost determinată în raioanele Anenii Noi, Călărași, Glodeni, Fălești, Edineț, Nisporeni, Ungheni, Orhei, Grigoriopol, Camenca, Slobozia și mun. Chișinău.

În anul curent, rabia de acum a fost diagnosticată la peste 20 capete de animale.

Din fericire, pe parcursul a. a. 2004- 2010 și în a. 2011/8 luni/ rabia la om nu a fost înregistrată. Ultimul caz autohton de rabie a fost depistat în a. 2003, la un copil, care a fost mușcat de un jder în timpul încercărilor de a-l prinde. După asistență medicală, nici copilul, nici părinții nu s-au adresat. În a.2010 rabia s-a înregistrat la o persoană din Ocnîța, care s-a îmbolnăvit în Federația Rusă.

Acordarea asistenței antirabice. În republică asistența antirabică este asigurată de medicii chirurghi responsabili de această activitate. Anual, în instituțiile medicale se adresează 4500-5000 persoane afectate de diferite categorii de animale. În dependență de categoria animalului ce a provocat leziunea și localizarea acesteia, persoanelor în cauză li se acordă asistența antirabică respectivă. Tratamentul profilactic este efectuat gratuit cu vaccin antirabic concentrat și, la necesitate, cu imunoglobulină specifică.

Măsuri de profilaxie. Un element esențial în menținerea bunăstării epidemiologice la rabie îl constituie respectarea unor simple, însă eficiente măsuri de comportament în cazul traumelor provocate de animale. Ele constau în spălarea abundentă a răni cu apă curgătoare și săpun, prelucrarea răni cu

tinctură de iod. Prin efectuarea acestor proceduri se asigură înlăturarea masivă a virusului rabic din rană.

O altă măsura eficientă este adresarea imediată după asistență medicală pentru a primi, la necesitate, tratamentul specific- vaccinul antirabic, de altfel destul de efectiv. Anual – 130-150 persoane sunt agresate de animale cu diagnosticul confirmat de rabie și datorită tratamentului primit, **supraviețuiesc**, ce confirmă eficacitatea adresării operative după asistență medicală și vaccinării antirabice. Numai prin vaccinare se poate evita un sfârșit tragic al unei mușcăături, uneori banale, incorect apreciată de unii pătimiși.

În profilaxia rabiei este importantă și contribuția populației, autorităților publice. Astfel fiecare stăpîn, conducător de instituție, organizație ce întrețin animale sunt obligați să asigure imunizarea anuală contra rabiei a cîinilor, pisicilor aflate în posesie, să respecte regulile de întreținere a acestora. Totodată autoritățile competente, administrațiile publice locale trebuie să contribuie cu măsuri eficiente la diminuarea numărului de vulpi și animale vagabonde.

Eforturile specialiștilor instituțiilor medicale la acest capitol sunt direcționate spre majorarea gradului de conștientizare de către populație a necesității vitale de adresare după asistență medicală în cazul traumelor provocate de orice categorie de animale.

În Republica Moldova există suficiente rezerve de vaccin și ser antirabic pentru realizarea măsurilor de imunoprofilaxie și tratament necesare.